

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Casusboek conceptkeur 2015

Een schets in zeven voorbeelden

Droge voeten, **schoon** water

Voorwoord

In september van dit jaar heeft het algemeen bestuur van het Hoogheemraadschap van Rijnland de nieuwe Keur in concept vastgesteld. Volgens mij één van de belangrijkste besluiten van deze bestuursperiode. Als eerste waterschap in ons land gooit Rijnland het roer om. Niet langer zijn regels gebaseerd op het gebruikelijke 'nee, tenzij', maar op het 'ja, tenzij' principe. Ik ben daarom trots dat Rijnland de landelijke primeur heeft met eenvoudiger en betere regels in onze nieuwe Keur.

Want met de nieuwe Keur maakt Rijnland het voor burgers, bedrijven en overheden makkelijker om te wonen, werken en recreëren op en bij het water. Rijnland vertrouwt op ieders eigen verantwoordelijkheid, zodat het watersysteem naar behoren kan blijven functioneren. Naast vertrouwen bieden we ook flexibiliteit. We stellen niet langer strikte regels, maar vragen u wel zorgvuldig te handelen. Natuurlijk zijn er ook initiatieven waarbij het functioneren van het watersysteem ingrijpend wordt veranderd. In deze gevallen zijn strikte regels uiteraard nodig. Voor deze initiatieven geldt daarom een algemene regel, of een vergunningplicht of een absoluut verbod.

Voor alle denkbare initiatieven staan in de nieuwe Keur en uitvoeringsregels bepalingen. Dat levert een omvangrijk document op van ruim 200 pagina's. Dat is om een goede juridische kwaliteit te waarborgen. Maar voor u is het lastig snel en eenvoudig de nieuwe regels te doorgronden. Vandaar dit casusboek. Aan de hand van zeven voorbeelden worden de nieuwe regels uitgelegd zodat u snel en eenvoudig leest wat er is veranderd en soms ook hetzelfde is gebleven.

Na twee jaar van voorbereiding, vergaderen, afstemmen, klankborden, rondvragen en toetsen zijn de concept-regels klaar. U kunt vanaf nu gebruik maken van de mogelijkheid tot inspraak. De concept-Keur en de concept-uitvoeringsregels zijn vanaf 15 oktober tot 26 november 2014 in te zien op www.rijnland.net/jatenzij en op het hoofdkantoor van Rijnland, Archimedesweg 1, Leiden. In deze periode kunt u uw zienswijzen kenbaar maken.

Ik ben benieuwd naar uw reactie!

Thea de Roos – van Rooden
Hoogheemraad

Oud beleid

Voor een steiger groter dan 10 m² is een vergunning nodig. Groter dan 15 m² is verboden.

Nieuw beleid

Voor de meeste steigers is geen vergunning of melding nodig. De afmeting maakt hierbij niet uit. Wel moet zorgvuldig worden gehandeld. Volgen van de erkende maatregel geeft zekerheid.

De Steiger

De tuin van de familie Zwart grenst aan een vijftieng meter brede vaart. De familie wil een lange, smalle steiger aanleggen (1 x 20 m). Voor Zwart zijn het water en de oever bijzonder waardevol, maar voor het waterbeheer van Rijnland valt dat wel mee (de oever heeft geen bijzondere planten of dieren: kaart 1, de watergang is niet cruciaal voor de waterafvoer: kaart 9). Daarom zijn er op deze plek geen speciale eisen aan of beperkingen voor steigers.

Onder de huidige Keur van Hoogheemraadschap van Rijnland (dat is de verordening waarin staat wat er in het algemeen gesproken wel en niet mag op en aan het water) moet voor deze steiger vergunning worden aangevraagd. Rijnland kijkt dan naar haar regels voor aanlegvoorzieningen en de eisen aan ontwerp, bouw en materialen. Één van deze regels stelt dat een steiger niet groter mag zijn dan 15 m². De familie Zwart wil echter een groter oppervlak. Dit kan Rijnland nu niet toestaan. De familie Zwart zal haar plannen dus moeten aanpassen of accepteren dat de vergunning niet wordt verleend.

De nieuwe Keur gaat uit van zorgplicht. Wie een steiger wil aanleggen kan dat doen zonder vergunning of melding. Hierbij moet rekening worden gehouden met de doorvaart, de doorstroming, de waterkwaliteit en de veiligheid. Dat geeft flexibiliteit, maar is lastig te beoordelen en dus biedt Rijnland een erkende maatregel. Wie zich daaraan houdt zit altijd goed. Die erkende maatregel geeft aan dat de steiger in ieder geval is toegestaan als tweederde van de watergang vrij blijft en de steiger niet breder wordt dan vijf meter. De familie Zwart heeft straks dus een grote mate van vrijheid in ontwerp en uitvoering, minder papierwerk en lagere kosten.

Rijnland toetst plannen voor steigers straks niet langer vooraf, weet in dit voorbeeld zelfs niet dat een steiger wordt aangelegd. We gaan ervan uit dat mensen die op of aan het water aan de slag gaan dat doen met inachtneming van hun zorgplicht. Rijnland treedt wel handhavend op als blijkt dat niet zorgvuldig wordt gehandeld. In dat geval herstelt Rijnland de schade op kosten van de overtreder en mogelijk volgen andere sancties, maar dat is niet anders dan nu bij illegaal aangelegde steigers.

Samenvattend: de nieuwe Keur scheelt tijd en geld en doet een groter beroep op de verantwoordelijkheid en het gezond verstand van overheden, burgers en bedrijven.

Oud beleid

Vergunning nodig.

Nieuw beleid

Er is geen vergunning of melding nodig. Wel moet zorgvuldig worden gehandeld. Volgen van de erkende maatregel geeft zekerheid, maar het kan ook anders.

Een aanmeervoorziening

De manoeuvreerruimte voor de brug is beperkt, dat is lastig voor de recreatievaart. De gemeente wil daarom een eenvoudige aanmeervoorziening aanleggen. De waterweg is belangrijk voor de waterafvoer, het is een hoofdwatgang. Het plan van de gemeente is om ongeveer anderhalve meter uit de oever drie palen te plaatsen. Die palen worden horizontaal verbonden door iets boven het normale waterpeil aan beide kanten verbindingslatten (een gording) aan te brengen.

Onder de huidige Keur van Hoogheemraadschap van Rijnland (de verordening waarin staat wat er in het algemeen gesproken wel en niet mag op en aan het water) moet de gemeente voor een aanmeervoorziening in de hoofdwatgang een vergunning aanvragen. Rijnland kijkt dan naar haar regels voor aanlegvoorzieningen en de eisen aan ontwerp, bouw en materialen. Daarin staat onder meer dat de gording minimaal twintig centimeter boven het normale waterpeil moet zijn aangebracht. Dit in verband met mogelijke ophoping van drijfvuil. Wie hiervan afwijkt, krijgt geen vergunning.

De nieuwe Keur gaat uit van zorgplicht. Wie een aanmeervoorziening wil aanleggen kan dat – ook in een hoofdwatgang - doen zonder vergunning of melding. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de doorvaart, de doorstroming, de waterkwaliteit en de veiligheid. Dat geeft flexibiliteit, maar is lastig te beoordelen. Daarom heeft Rijnland een erkende maatregel opgesteld. Daarin staat dat een aanlegvoorziening in ieder geval goed is als het om maximaal vier palen met een diameter van vijftientig centimeter gaat en de gording minimaal twintig centimeter boven het water begint. In het ontwerp van de gemeente zit de gording lager. De erkende maatregel wordt dus niet gevolgd. In de praktijk blijkt zich echter geen drijfvuil op te hopen en dus is er geen probleem.

De nieuwe Keur gaat uit van zorgvuldig handelen en zet het doel van regels en maatregelen centraal. Als dat doel met andere middelen bereikt kan worden dan door Rijnland bedacht, dan is dat vaak toegestaan. Op deze manier houden we ruimte voor afwijkende oplossingen en benutten we de vindingrijkheid en expertise van overheden, burgers en bedrijven.

Demping

Kassen maken plaats voor een nieuwe woonwijk. Het oude slotenpatroon wordt aangepast, maar dat mag niet ten koste gaan van de waterafvoer en de bergingscapaciteit van de polder waarin de toekomstige woonwijk is gelegen. Ook demping van 400 m² van een minder cruciale watergang moet worden gecompenseerd door op een andere plek open water aan te leggen. Dat is zo en dat blijft zo.

Onder de huidige Keur van Hoogheemraadschap van Rijnland (de verordening waarin staat wat er in het algemeen gesproken wel en niet mag op en aan het water) moet een vergunning voor de demping worden aangevraagd. Deze vergunning wordt alleen verleend als demping wordt gecompenseerd door open water elders aan te leggen.

In het voorbeeld hierboven is beschreven, zal onder de nieuwe Keur niets veranderen. Er moet vergunning worden aangevraagd en die kan worden verkregen, mits ter compensatie elders water wordt gegraven. Waar geen compensatie in de nabijheid van de demping mogelijk is, zoekt Rijnland met de initiatiefnemer naar de beste oplossing op een andere plek.

Uit dit voorbeeld blijkt dat ook veel bij het oude blijft. Een demping betekent niet alleen minder waterberging, maar ook een ingreep in het watersysteem. Dat is zo cruciaal, dat kan Rijnland niet loslaten. Waar nodig zoeken we graag samen met initiatiefnemers naar oplossingen om een ingreep mogelijk te maken zonder het waterbelang te schaden.

Oud beleid

Er is geen vergunning nodig. Wel is een melding vooraf nodig en moet worden voldaan aan voorwaarden uit een algemene regel.

Nieuw beleid

Er is geen vergunning of melding nodig. Wel moet zorgvuldig worden gehandeld. Volgen van de erkende maatregel geeft zekerheid.

Een brug

Bij het aanleggen van een brug zijn vaak meerdere partijen betrokken. Hier gaat de brug een agrarisch gebied en een natuurgebied verbinden voor de (fiets)recreatie. Dat vraagt overleg tussen gemeente en gebiedsbeheerder, vergunningen en toestemmingen. De rol van het Hoogheemraadschap kan beperkt zijn als er door aanleg van de brug geen belemmeringen voor goed waterbeheer optreden. Rijnland gaat niet over de noodzaak van de brug en ook niet over de vraag of het ontwerp mooi of lelijk is. Voor het Hoogheemraadschap is slechts van belang dat de brug over een minder belangrijke watergang wordt aangelegd en geen constructie in het water krijgt.

Onder de huidige Keur van Hoogheemraadschap van Rijnland (de verordening waarin staat wat er in het algemeen gesproken wel en niet mag op en aan het water) valt de aanleg van een dergelijke brug onder de algemene regels en geldt er een plicht om de aanleg van de brug te melden. Daarmee is Rijnland op de hoogte van de aanleg en de aard van de brug.

Onder de nieuwe Keur is sprake van zorgplicht waarbij onder meer gekeken moet worden naar de effecten van verminderde lichtinval in het water en de invloed van de brug op dieren en planten die op de oever leven. Dit soort gevolgen zijn mogelijk moeilijk in te schatten en daarom is er een erkende maatregel uitgewerkt. De brug voldoet in ieder geval als hij niet breder is dan tien meter, de overkluizing minstens twintig centimeter boven het water begint en er geen ondersteunende constructies in het water of op de oever zijn. Deze brug voldoet daaraan.

Onder de nieuwe Keur staat het de initiatiefnemers van de brug vrij een eigen oplossing te kiezen, mits aan de eisen van zorgvuldigheid wordt voldaan. Rijnland vertrouwt erop dat dit gebeurt en treedt slechts handhavend op wanneer er aanwijzingen zijn dat niet aan de eisen van zorgvuldigheid is voldaan. De consequenties van handhaving zijn voor de initiatiefnemers van de brug.

Oud beleid

Er is geen vergunning of melding nodig. Wel moet worden voldaan aan voorwaarden uit een algemene regel.

Nieuw beleid

Er is geen vergunning of melding nodig. Wel moet zorgvuldig worden gehandeld.

Een Beschoeiing

Het gebied van Rijnland kent veel water met kwetsbare slootkanten. Beschoeiing beschermt tegen afkalving en verzakking. De firma Van Geel wil daarom dertig meter beschoeiing aanbrengen langs de sloot achter het bedrijf in het dorp. Er is geen gevaar dat het slaan van een beschoeiing kwelwater zal veroorzaken en de oever is niet speciaal geschikt voor planten en dieren.

Onder de huidige Keur van Hoogheemraadschap van Rijnland (de verordening waarin staat wat er in het algemeen gesproken wel en niet mag op en aan het water) valt het aanleggen van de beschoeiing uit het voorbeeld binnen de algemene regels. Er moet dus aan de voorwaarden uit de algemene regel worden voldaan. Er is geen meldplicht.

Onder de nieuwe Keur is net als nu geen vergunning of melding nodig. Wel is er sprake van zorgplicht. Het is aan initiatiefnemer Van Geel om daaraan te voldoen. Dit betekent dat hij via de website van het waterschap moet nagaan: of de oever van bijzondere waarde is voor planten en dieren (op kaart 1 staan alle waardevolle oevers aangegeven), of de watergang door de beschoeiing smaller wordt (want dan is er sprake van demping) en of de werkzaamheden bij een waterkering plaatsvinden (want dan gelden er wel specifieke eisen voor de aanleg van de beschoeiing).

Beschoeiingen zijn er in alle soorten, maten en materialen. Ze worden aangelegd door gespecialiseerde bedrijven, maar ook door particulieren en ondernemers als Van Geel. Het is belangrijk de initiatiefnemers de grootst mogelijke vrijheid te bieden om te kiezen voor de oplossing die hen past. Daarom is hier geen erkende maatregel geformuleerd. Het is aan de initiatiefnemer om zorgvuldig te zijn uit oogpunt van waterbeheer. De nieuwe Keur biedt de flexibiliteit die bij dit soort werken praktisch is.

Bouwen op de waterkering

We trekken steeds meer naar het water. Om aan te wonen, te werken en te recreëren. Horecaondernemer Blauw ziet kansen. Hij wil bouwen in het dijktaalud en zijn gasten uitzicht bieden over het water. Binnen de bebouwde kom moet dat kunnen, is zijn inschatting.

De huidige Keur van Hoogheemraadschap van Rijnland (de verordening waarin staat wat er in het algemeen gesproken wel en niet mag op en aan het water) is terughoudend in het toestaan van bebouwing op waterkeringen, maar waar het kan moet het kunnen. Het komt er in het kort op neer dat bebouwing mogelijk is in bebouwd gebied als de veiligheid van de waterkering niet in het geding is. Blauw heeft in ieder geval een omgevingsvergunning van de gemeente en een vergunning van Rijnland nodig.

Onder de nieuwe Keur moet Blauw ongeveer aan dezelfde eisen voldoen als voorheen. Die eisen zijn wel makkelijker te vinden omdat de uitvoeringsregels bij de nieuwe Keur aanzienlijk zijn uitgedund. Bovendien wordt steeds goed verwezen naar andere toestemmingen die in zijn geval mogelijk van toepassing zijn. Denk aan de kabels en leidingen of de aanleg van een toegangsweg met parkeerplaats. Blauw weet sneller of zijn plan toestemming krijgt en wat hij daarvoor moet doen.

In dit geval van 'horeca aan het water' veranderen de nieuwe regels niets aan de eisen ten opzichte van de bestaande Keur. Dat de geprinte Keur en uitvoeringsregels straks half zo dik zijn als voorheen, maakt wel uit. De regels zijn eenvoudiger en inzichtelijker geworden.

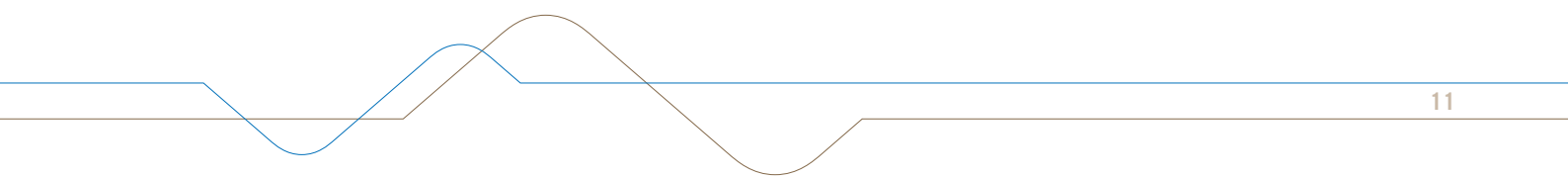
Kabels en leidingen

De meeste huishoudens zijn tegenwoordig aangesloten op het aardgasnet. Zo nu en dan krijgen afgelegen boerderijen nog voor het eerst gas. Voor de boerderijen in dit voorbeeld moeten de aansluitingen vanaf de hoofdleiding naar de boerderijen een waterkering kruisen. Dat vraagt zorgvuldigheid, ook al is de druk in de leiding minder dan 10 bar.

Onder de huidige Keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland (dat is de verordening waarin staat wat er in het algemeen gesproken wel en niet mag op en aan het water) moet voor de gasleiding een vergunning worden aangevraagd. Rijnland kijkt dan naar de regels in de nota waterkeringen en bepaalt of vergunning verleend kan worden. Wat zijn de risico's voor de waterkering bij aanleg, bij reparatie of een lek?

De nieuwe Keur vraagt straks voor de aanleg van dit soort leidingen met een beperkte druk dezelfde zorgvuldigheid als voorheen, maar geen vergunning. Het bedrijf dat goed heeft gekeken naar de algemene regels voor kabels en leidingen en zeker weet dat hij voldoet aan de standaardnorm voor het materiaal (NEN), kan aan de slag en kan volstaan met een melding.

Het gele bord op het plaatje is nostalgie. Ook onder de oude Keur zijn dit soort markeringen niet meer verplicht. Zeker nu het steeds drukker wordt onder de grond, is het echter wel zaak dat we weten waar kabels en leidingen te verwachten zijn. Dankzij actuele archivering en de mogelijkheid om digitale kaarten 'over elkaar te leggen' weten we steeds beter waar we rekening mee moeten houden als we een schop in de grond willen steken.

Hoogheemraadschap van Rijnland

Archimedesweg 1
postbus 156
2300 AD Leiden

telefoon (071) 30 63 063
fax (071) 51 23 916
post@rijnland.net

Meer weten over het
hoogheemraadschap
van Rijnland? kijk op:
www.rijnland.net

